

บทที่ 2

วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
5. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ดังนี้

กฤษณี มหาวิรุฬห์ (2531 : 34 -38) ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ความคิดบางอย่างเป็นผลของ การแปลความหมายของข้อเท็จจริงซึ่งเกิดขึ้นกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานสภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้

พัชรรส การ์รันต์ (2533 : 29) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า คือ การแสดงออกถึงทัศนคติความรู้สึก ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลโดยการใช้ภาษาพูดหรือการเขียนและโดยมากความคิดเห็นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจริง

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543 : 78) กล่าวว่าความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ประดิษฐ์ ศรีประสิทธิ์ (2545 : 48 ; อ้างถึงใน สุขญา คุปติยานุวัฒน์. 2543 : 44) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือ ความรู้สึกที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือลบก็ได้ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของความรู้ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

เบสท์ (Best. 1977 : 169) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกในด้านความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลในพฤติกรรมหรือเหตุการณ์

ไอร์แซก (Isaak. 1981 : 203) ให้ความหมายว่าความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบ ที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทั่วไป ซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะแต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า

เว็บสเตอร์ (Webster. 1983 : 1254) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บน ความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

สรุป ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น ความคิดเห็นอาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้แสดงความคิดเห็นซึ่งความรู้สึกของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลในพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

2. ประเภทของความคิดเห็น

ประเภทของความคิดเห็นได้มีได้มีนักวิชาการเสนอไว้ ดังนี้

2.1 จำแนกความคิดเห็น

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2532 : 226-233) ได้จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1.1 การคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative thinking)

- 1) การสร้างวิมานในอากาศ (Day dreaming)
- 2) การฝัน (Night dreaming)
- 3) การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic thinking)
- 4) การคิดที่เป็นอิสระ (Free association)
- 5) การคิดที่ถูกควบคุม (Control association)

2.1.2 การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directed Thinking)

- 1) การคิดเชิงวิจารณ์ (Critical thinking)
- 2) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

2.2 ความคิดเห็นตามความรู้สึก

เรมเมอร์ (Remmer. 1954 : 6-7) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

2.2.1 ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก จงหนัก ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2.2.2 ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

สรุป ประเภทของความคิดเห็น จำแนกได้ 2 ประเภท คือ 1. ความคิดเห็นตามความรู้สึก กล่าวคือ เป็นความคิดเห็นที่แสดงออกมาทั้งในด้านบวก - ลบ ชอบ-ไม่ชอบ รัก-ไม่รัก ยอมรับ - ไม่ยอมรับ 2. ความคิดเห็นตามเพื่อแก้ปัญหา กล่าวคือ จะเป็นความคิดเห็นที่แสดงออกในลักษณะการวิจารณ์หรือสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ได้มีได้มีนักวิชาการเสนอไว้ ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

จำเรียง ภาพจิตร (2536 : 248-249) กล่าวว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคม 3 ประการ คือ

3.1.1 ภูมิหลังทางสังคม หมายถึงกลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับ ชาวชนบท เป็นต้น

3.1.2 กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3.1.3 กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977 : 28) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นดังนี้คือ

3.2.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คืออวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้รับความรู้สึก ความคิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นไม่ดีต่อบุคคลภายนอก ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือบุคคลได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3.2.2 อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิด และให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

3.2.3 ทักษะคิด และความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

3.2.4 สื่อมวลชน คือสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น สื่อเหล่านี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น

โพสเตอร์ (Poster, 1968 : 54) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นว่ามี 2 ประการ คือ

3.3.1 ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมุ่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือ สถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการ ได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการ ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

3.3.2 ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน

สรุป ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ประกอบด้วย ภูมิหลังทางสังคม ปัจจัยทาง พันธุกรรมและสรีระ อิทธิพลของผู้ปกครอง ทักษะคิด และความคิดเห็นของกลุ่ม สื่อมวลชน ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมุ่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือ สถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการ ได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการ ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น รวมทั้งระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมี ค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน

1. ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารไว้มากมายดังต่อไปนี้

สมยศ นาวิการ (2538 : 18) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง

กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของ สมาชิกขององค์การและการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การ ที่กำหนดไว้

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2540 : 3) กล่าวว่า การบริหารคือกระบวนการ (Process) หรือ กิจกรรม (Activities) ที่ผู้จัดการ กระทำในการปฏิบัติขององค์การของเขาซึ่งได้แก่ การวางแผน (Plan) การจัดองค์การ (Organize) การริเริ่ม (Initiate) และการควบคุม (Control)

ธีระ รุญเจริญ (2542 : 8) อธิบายว่า การบริหาร คือ การดำเนินการเกี่ยวกับ กิจกรรมของกลุ่มคนในองค์การที่ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประพันธ์ สุริหาร (2542 : 9) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจการ
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยใช้ขบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

ดริคเกอร์ (Drucker, 1975 : 14 ; อ้างถึงใน ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. 2540 : 4) ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงพฤติกรรมว่า “การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น”

กูนต์ (Koontz, 1978 : 27 ; อ้างถึงใน ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. 2540 : 4) ได้ให้ความหมายว่า “การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นต้น อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานนั้น”

สรุป การบริหาร หมายถึงกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การใช้ทรัพยากรอื่นๆและกลุ่มคนในองค์การที่ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. กระบวนการบริหาร

นักวิชาการได้ให้ความหมายของกระบวนการบริหารไว้มากมายดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของกระบวนการบริหาร

กลุคิก และ อูวิก (Gulick and Urwick) กล่าวว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า “POSDCoRB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2540 : 47)

2.1.1 P = Planning หมายถึงการวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นเรื่อง

ที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์งานวิจัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

2.1.2 O = Organizing หมายถึงการจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) และหรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน (Organization) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นต้น

2.1.3 S = Staffing หมายถึงการจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการบริหารบุคคล (Personnel Administration) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent Job) หรือ Put the Right Man on the Right Job กับรวมถึงการที่จะเสริมสร้างและสร้างไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

2.1.4 D = Directing หมายถึงการศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศก์งาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น

2.1.5 Co = Coordinating หมายถึงความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงาน และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.1.6 R = Reporting หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึง

การประชาสัมพันธ์ (Public relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริง การรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของรายงานนั้นอยู่ที่จะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง

2.1.7 B = Budgeting หมายถึงการงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไปมักมีวงจรที่คล้ายคลึงกันอย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเตรียมงบประมาณและการเสนอขออนุมัติ (Executive Preparation and Submission)
- 2) การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ
- 3) การดำเนินการ (Execution)
- 4) การตรวจสอบ (Audit)

2.2 หลักการจัดการ

ฟาโยล์ (Fayol, 1985 : 23 ; อ้างถึงใน ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2540 : 130-132) คิดค้นหลักการ 14 ข้อ ซึ่งเขาเรียกว่า “หลักการจัดการ” (A principle of management) ขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเขาแนะนำว่าควรใช้หลักการนี้อย่างยืดหยุ่น ความท้าทายจึงอยู่ที่ว่าผู้บริหารควรจะใช้หลักการเหล่านี้เมื่อใดและอย่างไร รายละเอียดของหลักการทั้ง 14 ข้อ มีดังนี้

- 2.2.1 การแบ่งงานกันทำ
- 2.2.2 อำนาจโดยชอบธรรม
- 2.2.3 วินัย
- 2.2.4 เอกภาพของสายการบังคับบัญชา
- 2.2.5 เอกภาพของคำสั่ง
- 2.2.6 หลักผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว
- 2.2.7 การให้รางวัลตอบแทน

2.2.8 การรวมอำนาจ

2.2.9 ลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา

2.2.10 คำสั่ง

2.2.11 ความเสมอภาค

2.2.12 ความมั่นคงของพนักงาน

2.2.13 ความคิดริเริ่ม

2.2.14 ความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในการ

2.3 การบริหารคุณภาพ PDCA

W.Edwards Deming (เดมมิง) (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2540 : 142-143) เดมมิง เป็นปรมาจารย์ทางด้านการบริหารคุณภาพ PDCA เป็นเทคนิคในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถคิดปรับปรุงอย่างเป็นระบบวงจร PDCA ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องหมุนไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงโดยไม่มีที่สิ้นสุด PDCA มีรายละเอียด ดังนี้ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2540 : 142-143)

Plan (วางแผน) หมายความว่ารวมถึง การกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผน จะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

DO (ปฏิบัติ) หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อนในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริงการปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ

ดำเนินงานในขั้นต่อไป

Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบและการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปใน การตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่ การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

การบริหารงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กที่สุดคือการปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลคนหนึ่ง จนถึงโครงการในระดับใหญ่ที่ต้องใช้กำลังคนและเงินงบประมาณจำนวนมากย่อมมีกิจกรรม PDCA เกิดขึ้นเสมอ โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ครบวงจรบ้าง ไม่ครบวงจรบ้าง แตกต่างกันไป ตามลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในแต่ละองค์กรจะมีวงจร PDCA อยู่หลาย ๆ วง วงใหญ่ที่สุด คือ วงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน (P) แผนงานวงใหญ่สุดนี้อาจครอบคลุมระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปี จึงจะบรรลุผลการทำงานจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้จะต้องปฏิบัติ (P) โดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กร แผนการปฏิบัติงานประจำปีจะก่อให้เกิดวงจร PDCA ของหน่วยงานขึ้นใหม่ หากหน่วยงานมีขนาดใหญ่ มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็จะต้องแบ่งกระจายความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดวงจร PDCA เพิ่มขึ้นอีกหลาย ๆ วง โดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกันอยู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็น (D) ขององค์กรนั้น ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ในแต่ละปี

(A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

สรุป กระบวนการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นแบบแผนเพื่อให้การบริหารหรือการดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความเข้าใจของนักวิชาการเกี่ยวกับความหมายของการปกครองท้องถิ่นมีความแตกต่างกันมากมาย ดังต่อไปนี้

ทวี พันธวาลิฎฐ์ (2537 : 108) อธิบายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารงานมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญ

คำรง ลัทธพิพัฒน์ (2541 : 30) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการบริหารตนเองโดยประชาชนในหน่วยชุมชน หรือหน่วยการบริหาร หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นหน่วยรัฐบาลท้องถิ่น

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2541 : 17) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นรูปแบบการบริหาร ที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินงานต่าง ๆ ในการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

พรชัย เทพปัญญา (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า อำนาจหน้าที่ (Authority) ที่จะกำหนด (Determine) และการบริหารจัดการ (Execute) ภายในเขตพื้นที่กำหนดและขนาดของพื้นที่ที่ตัวนี้อยู่ภายในประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศ มีความหมายอีกประการหนึ่งว่า The New Columbia Encyclopedic การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารงานทางการเมือง (Political Administration) ของหน่วยย่อย (Subdivision) ทางพื้นที่และประชากรของประเทศ ซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

มอนตาโก (Montago. 1984 : 35 ; อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2541 : 30) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นการปกครอง ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมมีความรับผิดชอบ ซึ่งปลอดจากการควบคุมการบริหารส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้อำนาจสูงสุดของรัฐอยู่ มิได้เป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ฮอลโลเวย์ (Holloway. 1976 : 48 ; อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2541 : 31) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นองค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจในการบริหารตนเอง มีการบริหารงานคลังเป็นของตนเองและสภาท้องถิ่นมีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน

มอนตาโก (Montago. 1984 : 574 อ้างถึงใน อาคม อุคมเจริญศิลป์. 2547 : 20) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ทำหน้าที่บริหารปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบต่อซึ่งตนสามารถใช้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ

สรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการบริหารที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินงานต่าง ๆ ในการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

2. ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการปกครองท้องถิ่นมีความแตกต่างกันมากมาย ดังต่อไปนี้

2.1 ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

ลิขิต ธีรเวคิน (2533 : 32) ได้อธิบายถึงลักษณะขององค์กรหรือการบริหารตนเองของท้องถิ่นที่เห็นได้อย่างชัดเจน 4 ประการ ดังนี้

2.1.1 มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในส่วนกลางน้อยมาก พนักงานท้องถิ่นย่อมอยู่ภายใต้กฎหมาย และข้อบังคับของการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นพร้อมทั้งได้รับเงินเดือนจากงบประมาณขององค์การบริหารตนเองของท้องถิ่นด้วย

2.1.2 องค์การบริหารตนเองของท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล เป็นเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมายแยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตการบริหารงานที่แน่นอนและมีคณะผู้บริหาร ที่เลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2.1.3 มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บบัญชี และการหารายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมไปถึงการจัดทำงบประมาณเอง

2.1.4 มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเองไม่ต้องขอคำสั่ง จากราชการบริหารส่วนกลางก่อน ถ้าหากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีแต่เพียงอำนาจหน้าที่ ในการเสนอข้อแนะนำ หรือ ให้คำปรึกษาโดยไม่มีอำนาจในการปฏิบัติด้วยแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน กงฤทธิศึกษากร (2539 : 25-31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่ไว้ ดังนี้

2.2.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้รับการจัดตั้ง โดยกฎหมายและมีสภาพเป็นนิติบุคคล

2.2.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการเพราะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

2.2.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน

2.2.4 หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

2.2.5 หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของตน

2.2.6 หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย หรือตามความต้องการของท้องถิ่น แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

2.2.7 หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ในการกำกับดูแลและความรับผิดชอบของรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม

2.3 ลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2547 : 5-7) กล่าวว่าลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้

2.3.1 มีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เช่น ประเทศไทยมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

2.3.2 มีพื้นที่ตามกฎหมาย (Area and Levels) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจนและควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุน ประชากรและขนาดพื้นที่

2.3.3 มีการกระจายอำนาจหน้าที่ (Devolution of Power and Function) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง การปกครองเป็นสำคัญ

2.3.4 มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์กรนิติบุคคลโดยแยกเทศจากองค์กรของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2.3.5 มีการเลือกตั้ง (Election) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

2.3.6 มีอำนาจอิสระ (Autonomy) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบายออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้อุบายพิเศษของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

2.3.7 มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

2.3.8 มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

สรุป ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้กฎหมายและข้อบังคับการบริหารงานของท้องถิ่น มีผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน มีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเองและมีอำนาจบริหารจัดการตามที่กฎหมายกำหนดให้

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

วิธีช วิรัชนิภาวรรณ (2541 : 35) นำเสนอว่าการปกครองท้องถิ่น มีองค์ประกอบดังนี้

3.1 ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือ ต้องมีฐานะเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีกฎหมายรับรองการก่อตั้ง และการรับรองฐานะอย่างชัดเจนเพื่อองค์กรนั้นจะได้มีสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย อันได้แก่ สิทธิที่จะออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาปฏิบัติงาน ซึ่งจะใช้บังคับแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3.2 ต้องมีความเป็นอิสระ จากการควบคุมของรัฐบาลในส่วนกลาง องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอิสระพอสมควรในการบริหารงาน เช่น สามารถกำหนดนโยบาย วินิจฉัยสั่งการ และดำเนินการบริหารงานบุคคลของตนเองได้

3.3 ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งนี้เป็นหลักการสำคัญ ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนน โดยตรงและลับ

สมาชิกท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่นมิได้

5. อำนาจ หน้าที่ และสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายใดในการจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่อย่างน้อย 3 ประการ คือ (กรมการปกครอง, 2539 : 42)

5.1 การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในเขตพื้นที่

5.2 การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

5.3 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่ม โครงการหรือกิจกรรมนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

6. การตรวจสอบของประชาชน

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าสมาชิก สภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่สมควร ดำรงตำแหน่งต่อไป ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ การตรวจสอบรายชื่อ และการลงคะแนนเสียง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อ ร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ได้จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไป ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สรุป การปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วยสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการบริหารตนเองภายใต้กฎหมาย และมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และสามารถตรวจสอบการทำงานคณะผู้บริหารได้

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่างๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เพื่อให้โครงสร้างและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ (สุปัทม์ ทองรัตน์, 2547 : 19)

1. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ
บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ
สวนสาธารณะ

- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

มาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัด
อำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการ
ใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้า
ตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว
ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วน
ตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

2. โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงาน 2 ส่วน ประกอบด้วย

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้าน 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ 3 ประการ คือ

2.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และอาจแต่งตั้งรองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่เกิน 2 คน และหรือ เลขานุการนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 1 คน เป็นผู้ช่วยเหลือ

นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ 4 ประการ ดังนี้

2.2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบ

2.2.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน. 2553 : 25

3. สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 60/1 ได้บัญญัติให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล คนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มิถกกฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มอบหมาย ในการจัดแบ่งส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับระดับชั้นของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อความ เหมาะสมกับภารกิจ โดยได้แบ่งส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานปลัด อบต. ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานอบต. มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป งานงบประมาณ และการจัดทำข้อบัญญัติ งานธุรการ งานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งขึ้น แต่อย่างน้อยต้องมี

3.2.1 ส่วนการคลัง ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชี การจัดเก็บภาษีต่างๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ฯลฯ งานจัดทำงบประมาณ งานผลประโยชน์

3.2.2 ส่วนโยธา ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยชามีภาระหน้าที่ เกี่ยวกับการสำรวจออกแบบและจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล การอนุมัติ เพื่อดำเนินการตาม โครงการที่ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 82)

- 4.1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 4.1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลให้
- 4.1.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 4.1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

4.1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจแบ่งตามแหล่งที่มาได้ 3 ประเภท คือ

4.2.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ รายได้จากทรัพย์สินสาธารณะ โภค การพาณิชย์

4.2.2 รายได้ที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บ จัดแบ่งให้และจัดเก็บเพิ่มเติมให้หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บในจังหวัดนั้น หน่วยงานอื่นจัดแบ่งให้จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรประมง ค่าภาคหลวงค่าเนียมป่าไม้ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หน่วยงานอื่นจัดเก็บเพิ่มเติมให้ ได้แก่ ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ขายสุรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน ภาษีมูลค่าเพิ่ม

4.2.3 รายได้จากการอุดหนุนของรัฐบาล นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากเงินกู้ตามมาตรา 83 ยังกำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม ้องค์การหรือนิติบุคคลต่างๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภา้องค์การบริหารส่วนตำบล

5. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่ายตามงบประมาณจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ รายจ่ายงบกลาง และรายจ่ายตามแผนงาน (มาตรา 85)

5.1 รายจ่ายงบกลาง หมายถึง รายจ่ายที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระผูกพันต้องจ่าย และเป็นรายจ่ายที่ค้างไว้เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานต่างๆ เบิกจ่าย ได้แก่

5.1.1 ค่าชำระเงินกู้และดอกเบี้ย

5.1.2 รายจ่ายตามข้อผูกพัน

5.1.3 เงินสำรองจ่าย

5.1.4 เงินที่งบประมาณรายจ่ายทั่วไปตั้งช่วยเหลืองบประมาณ

5.1.5 เงินช่วยค่าทำศพ

5.2 รายจ่ายตามแผนงาน หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดรายละเอียดหมวดรายจ่ายไว้ในงานหรือโครงการตามแผนงานสำหรับหน่วยงานใดโดยเฉพาะ ได้แก่

- 5.2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- 5.2.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- 5.2.3 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ
- 5.2.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค
- 5.2.5 หมวดเงินอุดหนุน
- 5.2.6 หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
- 5.2.7 หมวดรายจ่ายอื่นๆ

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน

1. ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนสลับกับที่ลุ่มชายเขื่อนลำปาว
2. การปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้าน โลกถ้ำ
หมู่ที่ 2	บ้าน ห้วยมะทอ
หมู่ที่ 3	บ้านหนองโน
หมู่ที่ 4	บ้าน โลกกลาง
หมู่ที่ 5	บ้าน โลกกลางเหนือ
หมู่ที่ 6	บ้าน โนนสมบูรณ์
หมู่ที่ 7	บ้านหนองโน
หมู่ที่ 8	บ้าน โลกอุดม

3. ประชากร ประชากรตำบลมีทั้งสิ้น 4,422 คน แยกเป็น

ชาย 2,192 คน

หญิง 2,230 คน

จำนวนครัวเรือนในตำบลหัวหิน พ.ศ. 2553 ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2553 จำนวนครัวเรือน/หลัง 860 หลัง โดยชาวบ้านในชุมชนหัวหินทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้าน ประชากรและประชากร ที่มีสิทธิเลือกตั้งตำบลหัวหิน

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง			จำนวน ครัวเรือน (หลัง)
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านโคกล่าม	175	183	358	132	141	273	69
2	บ้านห้วยมะทอ	278	305	583	212	242	454	108
3	บ้านหนองโน	617	613	1,230	552	452	409	226
4	บ้านโคกกลาง	211	214	425	162	166	328	90
5	บ้านโคกกลาง เหนือ	404	386	790	308	305	613	155
6	บ้านโนนสมบูรณ์	136	150	286	102	114	216	59
7	บ้านหนองโน	318	341	659	238	257	495	126
8	บ้านโคกอุดม	371	379	750	282	294	576	153
รวม		2,192	2,230	4,422	1,650	1,714	3,364	986

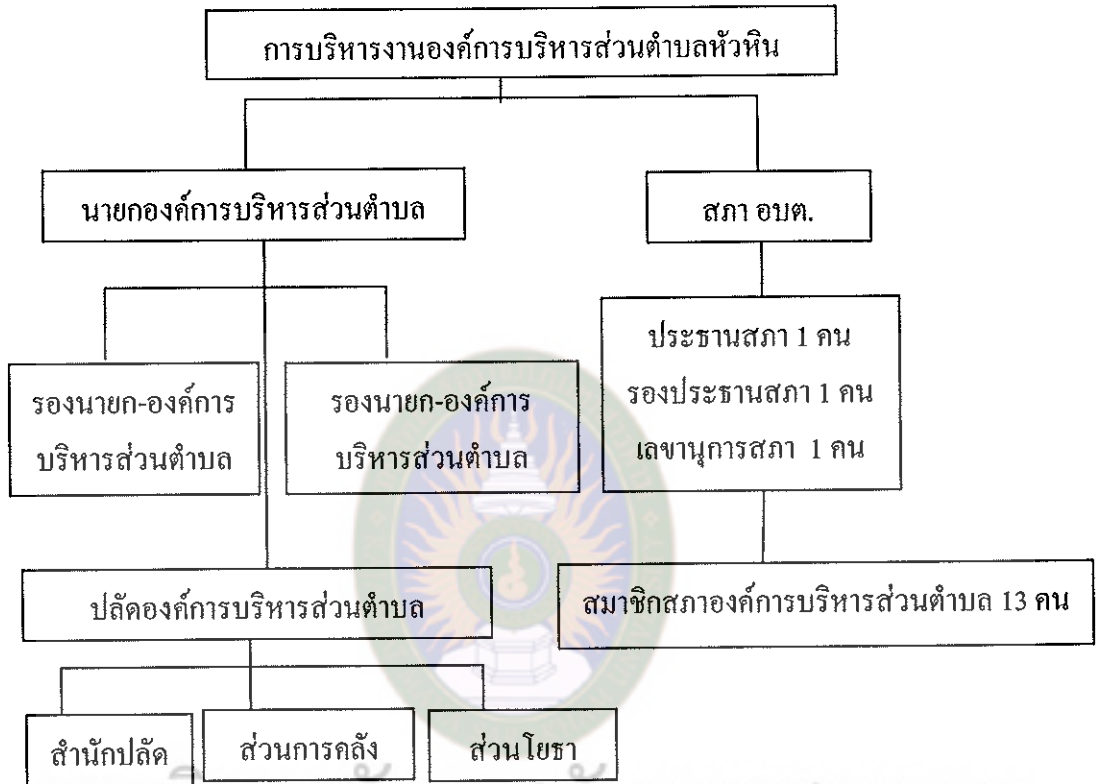
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน. 2553 : 25

4. อาชีพของประชาชนในตำบลหัวหิน

เกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของประชาชนในตำบลหัวหิน คือ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าว ส่วนอาชีพรองคือ ทำการประมง และผลิตสิ่งทอ

5. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน

อัตรากำลัง

- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน
- พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน ตำแหน่งว่าง 8 ตำแหน่ง
- พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 19 คน
- พนักงานจ้างชั่วคราวตำแหน่งคณงานทั่วไป จำนวน 5 คน

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน. 2553 : 28

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึง สามารถเทียบเคียงกับการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

เรวัต สมบัติทอง (2543 : 71-77) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ตที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อนันต์ เดชโยธิน (2544 : 56-57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและ ที่สาธารณะ รวมทั้งการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบกและด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่างๆ และพิจารณาโดยองค์ประกอบต่างๆ เช่น ขนาดของประชากร พื้นที่ และสภาพท้องถิ่น ควรจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงในลักษณะ การฝึกอบรมแบบเข้ม ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน

สัมฤทธิ์ สุขสงค์ (2545 : 81-83) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารอยู่ในระดับต่ำ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับประสิทธิผลปานกลางรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ มีระดับประสิทธิผลต่ำ รวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร ด้านการจัดให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและ การกำจัดขยะมูลฝอย และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับค่าสัมพันธ์ ได้แก่ การกำกับดูแล ตรวจสอบความสามารถด้านการบริหารงานคลัง การทุจริตคอร์รัปชัน การประสานงาน พฤติกรรมผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อพิจารณาจากทิศทางสัมพันธ์ พบว่าการทุจริตคอร์รัปชัน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 87.2

3. ปัญหาการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร และด้านการตรวจสอบ มีปัญหาระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านระบบการตรวจสอบ

เจษฎา จันทบูรานันท์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขต อบต. อำเภอสอยดาวมีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ อบต. อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง โดยเพศชายมีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ อบต. สูงกว่าเพศหญิง จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส กลุ่มทางสังคม และ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต.พบว่ามึระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ อบต. ในเขต อำเภอสอยดาว ที่ไม่แตกต่างกัน

วินัย นาสูงชน (2546 : 91-92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจสังคม โครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ การเมืองการบริหาร สาธารณสุข การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 การดำเนินงานด้านสังคม โครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ การเมืองการบริหาร สาธารณสุข การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง แต่การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบ การดำเนินงานระหว่างองค์การบริหาร ส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 แล้วพบว่า การดำเนินงาน โดยภาพรวม ด้านสาธารณสุข และด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีระดับการดำเนินงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

วิวัฒน์ ศรีแก้ว (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด มหาสารคาม มีจำนวน 1 ปัจจัย คือ ความกระตือรือร้น บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมากที่สุด คือการจัดให้มีและบำรุงรักษา ทางน้ำและหางบ ระดับมาก คือการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ระดับปานกลาง คือการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ในด้านปัญหาการทำงานส่วนมากเกิดจากการขาด ความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานราชการ ไม่มอบอำนาจหรือถ่ายโอนงบประมาณจากรัฐบาลให้ เพียงพอ โดยมีข้อเสนอแนะให้ประชาชน และหน่วยงานราชการให้ความสำคัญในการช่วยกันแก้ไข ปัญหา และการจัดหางบประมาณสนับสนุนให้มากกว่าเดิม

คุณาวุฒิ ไชยคำภา (2547 : 75-77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนรวมเห็นว่า มีการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จาริต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก และด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะผู้บริหาร และพนักงานส่วนตำบล เห็นว่ามีการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานส่วนตำบลเห็นว่าการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จาริต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น มากกว่าคณะผู้บริหารอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัฒนา มาตายะศรี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด มี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยระดับการศึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั่วไปในการปฏิบัติงานของ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ได้แก่ ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่างๆ ให้กับหน่วยงานในท้องถิ่นให้มากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องการจัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำ และ ทางบก แต่งบประมาณไม่เพียงพอ และรัฐบาลควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อรถดับเพลิงให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น

พิชัย วัฒนกิติกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามบทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้าน การป้องกันและระงับโรคติดต่อ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ และผู้พิการ และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปัญหาในการดำเนินงานคือ งบประมาณจำกัด ไม่สามารถสร้างถนนที่ได้มาตรฐาน ได้ทันความต้องการและความเดือดร้อนของประชาชน ไม่สามารถจัดหาที่ดินทิ้งขยะเพิ่มได้ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขาดการสนับสนุนด้านครูฝึกอาชีพของกลุ่มสตรี งบประมาณด้านการช่วยเหลือสงเคราะห์คนชรา และเด็กมีน้อย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ งบประมาณด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีจำกัด

ทวีศักดิ์ ปีกษา (2550 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุถูล ฝอยทอง (2552 : 110-112) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชน ต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้และหมู่บ้าน

ที่อาศัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบล แกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าไม่แตกต่างกันและประชาชนในเขตเทศบาลตำบล แกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรแก้ไขน้ำประปาที่ไม่สะอาด ไม่ให้ขุ่นและมีกลิ่นเหม็น ควรส่งเสริมและจัดงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นหรือเป็น เอกลักษณ์ของเทศบาลตำบลแกดำ ประชาชนในท้องถิ่นขาดอาชีพเสริมรองรับหลังจากหมดฤดู การทำนาและเก็บเกี่ยว ควรมีการตรวจสอบการบริหารจัดการให้มากกว่านี้เพราะมีการคอร์รัปชัน มาก เทศบาลต้องให้ความรู้และแนะนำประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านเพื่อให้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

เบญจวรรณ รุระธรรม (2551 : 80-82) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือด้านป้องกันโรคและระงับ โรคติดต่อและด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับปานกลาง 5 ด้าน คือด้านการ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ พิการ การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับ น้อย คือการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะทั่วไป สรุปได้ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่านี้โดยเน้นที่ชุมชนและภาคประชาชน ในการ

ปฏิบัติงานต่างๆ ควรให้ประชาชนได้มีกรจัดทำประชาพิจารณ์ในตำบลก่อนดำเนินโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลควรแจ้งการดำเนินงานต่างๆ แก่ประชาชนได้ทราบในสื่อต่างๆ และ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมงานพัฒนาอาชีพและรายได้ให้มากขึ้น

นรา ณ ร้อยเอ็ด (2551:97) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษา ทางน้ำและทางบก ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการ ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่น ด้านคุ้มครอง ดูแล และ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้าน ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ไพวรรณ อุปลี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 ด้านเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อย คือ ด้านจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียง ตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

สรุป การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนส่วนมากจะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือจะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีลักษณะ หรือคุณสมบัติของเป็นกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน พบว่าส่วนมากจะมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY